

גט ושאר שטרות

אברהם גארדימער

תנן בריש גיטין (ב.): המביא גט בארץ ישראל אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם ואם יש עליו עוררים יתקיים בחותמיו. ע"ש בתוס' ד"ה ואם יש עליו עוררין יתקיים בחותמיו: אבל כל זמן דלא אתי בעל ומערער נישאת על פי הגט ולא טענין מזוייף דמשום עיגונא אקילו בה רבנן אבל בממון טענין מזוייף (דהיינו, שמצריכים קיום) לנפרע שלא בפניו ומיתומים ומלקוחות דאל"כ לא שבקת חיי לכל בריה שיוכל כל אדם לכתוב שטר מלוה ולהחתיים עדים מעצמו; ע"כ. מיהו, ע"ש ברש"י (ד"ה יתקיים בחותמיו): ואם אין עליו עוררים **מסתמא כשר** דהא בקיאיין לשמה ועדים מצויין תמיד לקיימו; ע"כ. ע"פ הפשטות פליגי רש"י ותוס' אם גט חשוב כשטר (רגיל) או לא – תוס' ס"ל דחשיב גיטא כשטרא, ולהכי אפי' המביא גט בא"י, הגם שמצויין שם עדים לקיימו (גמ' שם); הי' צריך לקיימו (ע"י אמירת בפני נכתב וב"פ נחתם) כשאר שטרות השייך להן ערעור, אי לאו דאקילו בה רבנן משום עיגונא. מיהו ס"ל לרש"י דלא חשיב גט כשטר (רגיל), ולכן לעולם לא היו מצריכים חכמים קיום בענין המביא גט בא"י, אם אין עליו עוררים. (וה"נ גבי אתיוהו בי תרי [שם]; שפי' רש"י [ד"ה דאתיוהו] שמגרשין בו בלא אמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם אע"פ שעדיין יכול הבעל לערער ויצטרכו אח"כ לקיימו, ופי' התוס' [ד"ה דאתיוהו] דבאתיוהו בי תרי לא יכול הבעל לערער, נ' דפליגי גבי מהות הגט, אם חשוב גט כשטר [רגיל] או לא. ונל"פ את פלוגתת רש"י ותוס' בכה"ג נמי גבי שליח שאמר ידעתי [שם ג.].)

אולם עיין ברש"י (גיטין עא.) בענין החילוק בין שטר לעדות בכתב, ד"ה ולא מפי כתבם: יעידו בב"ד, דלא דמי לשטר שחתמוהו ביומו (נ"א שחתמוהו וקיימוהו) דהוא אורחיה להכי. עכ"ל. נ' דס"ל לרש"י שהגדת עדות בכתב פסולה משום שאין זו דרך רגילה ונכונה להגיד עדות, אלא צריכים העדים להעיד ישיר לב"ד ע"י דיבור, שזו דרכה. הגדת עדות לב"ד בכתב היא גרועה ומשונה. משא"כ שטר, שכן וודאי דרכה היא להיות בכתב ("דהוא אורחיה להכי") ואין זה שינוי או פגם, ולכן עדות שבו כשרה. (והא דפי' רש"י את דברי הגמ' ביבמות [לא]: זמנין דחזו מכתבא ואתו מסהדי ורחמנא אמר מפייהם ולא מפי כתבם, וכתב רש"י [ד"ה לינחיה גבי עדים]: דזימנין דלא דכירי וחזו מכתבא ואתו ומסהדי והאי לאו עדות הוא דרחמנא אמר ע"פ שנים עדים ולא שיעידו על פי כתבם... – נ"ל דס"ל דילפינן תרי דיני מקרא דע"פ שנים עדים: שהגדת עדות לב"ד דרך כתב פסולה, שאין זו דרך הגדה; ושהגדת עדות בפה, לא מזכרון הדברים אלא ע"י קריאתה מכתב, אינה עדות. [ובע"כ צריכין לבאר כעין זה לכו"ע, דאל"ה הסוגיות ביבמות וגיטין סתרי אהדדי.] ונ' דדינא קמא הוי עיקר דרשת הקרא, שכן פי' רש"י בחומש [דברים יט:טו]: על פי שנים עדים – ולא שיכתבו עדותם באגרת וישלחו לבית דין, ולא שיעמוד מתורגמן בין העדים ובין הדיינים. [מספרי]. עכ"ל. כלו' שהגדת עדות צ"ל ישירה מפי העדים לדיינים, וכל אמצעי כמו כתב או מתורגמן לאו אורחיה הוי (ופסול).

ע"פ זה נ"ל בפשיטות דס"ל לרש"י דאין שטר חלות דין חדש וחפצא מעליא לגמרי; אדרבא, שי' רש"י היא שהגדת עדות לב"ד בכתב היא דרך גרועה ופגומה, אולם עדות שבשטר כשרה מפני שהיא בדרך רגילה, דהוא אורחיה להכי.

וכן משתמע ג"כ מדברי רש"י בדיון ריש לקיש שעדים החתומים על השטר נעשו כמי שנחקרה עדותן בב"ד (כתובות יח.; גיטין ג.), שפי' רש"י (גיטין שם ד"ה נעשה כמי שנחקרה עדותן בב"ד) טעמא דמילתא: דלא חציף איניש לזיופי. עכ"ל. הנה לא פי' דהוי דין חדש או גזה"כ על חלות חדשה של עדות בשטר, שגזרה תורה שעדות הבאה בצורת שטר משונה ומעולה לגמרי ויש לה כוחות חזקים ויתירים מפאת עצם השטר, דהיינו שסוג עדות חדשה זו א"צ דו"ח מפני כח מחודש של חפצא דשטרא; אדרבא, פשטות דברי רש"י היא שמעלת עדות שבשטר היינו בתורת בירור, דלא חציף איניש לזיופי ומסברא ומטוב טעם יש לעדות

זו נאמנות יתירה, ולהכי שפיר חשיבא כעדות שנחקרה בב"ד ונתקבלה מיד. (ואף אי מייתי סהדי השתא קודם דינא, ס"ל לרש"י דלית לן בה ושטרא מעליא הוי, דהא נתהווה סהדותא מעלייתא.)

ע"י בקונטרס בעניני שטרות (ספר ארץ הצב עמ' קנו), שביאר מרן הרב צבי שכטר שליט"א בשם מרן הגרי"ד הלוי זצ"ל שאחד מדינים המחודשים של שטר הוא ששטר מעיד על עצמו שהוא כשר. הא איתא בכתובות (יט:): ת"ר שנים חתומין על השטר ומתו ובאו שנים מן השוק ואמרו ידענו שכתב ידם הוא אבל אנוסים היו קטנים היו פסולי עדות היו הרי אלו נאמנים ואם יש עדים שכתב ידם הוא זה או שכתב ידם יוצא ממקום אחר משטר שקרא עליו ערער והוחזק בב"ד אין אלו נאמנים ומגבינן ביה כבשטרא מעליא ואמאי תרי ותרי נינהו... ע"כ. אמאי ס"ד לגמ' דהוי תרי ותרי, דכיון דאתו סהדי לפסול את עדי השטר בתורת גברא, להימנינהו? ע"פ זה ביאר מרן הגרי"ד שצ"ל שהשטר מעיד על עצמו שהוא כשר, מדין עדים החתומים על השטר נעשו כמי שנחקרה עדותן בב"ד, ובהכי שפיר איתא תרי ותרי. (כן ייסד מרן הגר"ח הלוי זצ"ל – בספר, הל' גירושין ה:ו.) הגם שכן נ"ל בביאור הרמב"ם (הל' עדות ז:ז) והרא"ש (כתובות סי' יג) את הסוגיא בכתובות, כן לא נ"ל בשיטת רש"י, שלפי הפשטות ס"ל דאתו סהדי לבטל את **עדות** של העדים החתומים על השטר ולא אתו לפסולי גברא, ולהכי איכא תרי ותרי. ע"ש בגמ' (יט:; כ.): ואמאי תרי ותרי נינהו אמר רב ששת זאת אומרת הכחשה תחלת הזמה היא וכשם שאין מזימין את העדים אלא בפניהם כך אין מכחישין את העדים אלא בפניהם, וכתב רש"י בד"ה כך אין מכחישין: אפילו לבטל **עדותן**. עכ"ל. כלומר, בניגוד להזמה דאתו סהדי לחיובי גברא, בהכחשה דסוגיין, דמייתי סהדי דשטרא, אתו סהדי לבטל **סהדותיהו** בשטרא, כמו שהביא הרמב"ם (כתובות יט: ד"ה פסולי עדות היו): ויש אומרים לדברי רש"י, דהכא כיון שמתו אינם נאמנים לפסולם בגזלנות, משום **דעל מנה שבשטר הם מעידים**; ע"כ. (זה מדויק ג"כ מדברי רש"י ד"ה תרי ותרי [שם]: ומתוס' ד"ה ואם כתה ידן [שם], וכן מפורש בבעה"מ [שם כה. בדהרי"ף ד"ה ערער], וכ"כ עוד ראשונים. ועי' בתוס' בב"ק [עב: ד"ה אין], ברשב"א [כתובות יט: ד"ה אבל אנוסין היו] ובריטב"א [שם ד"ה ובאו שנים] שפי' דאתו סהדי לפסולי עדי השטר בתורת קרובין או אנוסין מחמת נפשות, דאי אתו לפסולי מחמת גזלנות וכדומה, הוינן מהימנינן להו ולית הכא תרי ותרי. וכ"כ ראשונים אחרים. **הא מוכחא דלרש"י ולכל הני ראשונים אין השטר מעיד על עצמו שהוא כשר.**

יוצא שסובר רש"י שאין בשטר כח מיוחד ומחודש להעיד על עצמו שהוא כשר, וזה כפי שיטתו שאין שטר חלות חדשה עם כוחות חדשים ויתירים, אלא שיש דינא דתרי ותרי בסוגיא בכתובות משום שעל מנה שבשטר הם מעידים ולא אתו לפסולי גברא.

(והגם שביאר מרן הגרי"ז הלוי זצ"ל [בספר, בהל' גירושין] דס"ל לרש"י שנאמן הבעל לערער על הגט בטענת מזויף וכדו' ולפסלו בזה אם לא יתקיים מטעם שיש לבעל שם של בעל השטר, ל"צ למימר דס"ל לרש"י שיש לבעל שם זה מפאת חפצא דשטרא דווקא ושכן סובר ששטר הוא חלות חדשה עם כוחות מיוחדים ויתירים וכו', אלא י"ל בשי' רש"י כפירוש הר"י מלוניל [גיטין ט.]. ד"ה אלא ערער בעל: שהוא בעל הדבר שאומר שמעולם לא צוה לכתבו ולחתמו; ע"כ. כלומר שכיון שגט נתהווה מצויו ומכח הבעל, נאמן לערער שמזויף הוא ולבטלו - ואין זה דין מיוחד בנוגע לחפצא דשטרא דווקא. [ועי' לקמן לביאור אחר לדבר.]

מה"ט נמי ס"ל לרש"י שדין של המביא גט בא"י א"צ לקיימו אינו מטעם שאין גט חפצא דשטרא ושקיום שטרות (דהיינו פסול כשאינו מקויים – עי' ב"מ ז., שבת עח:) הוי דינא לעיכובא דווקא גבי שטרות ולא גבי גיטין, דהא לא ס"ל דאיתא חלות מיוחדת של חפצא דשטרא כלל. אולם נ' ששיטת רש"י היא שתיקנו פסולא ודינא לעיכובא בשטרות דלא איתקיימו גבי שטרי ממון בלבד, והיינו מטעמא שלא תנעול דלת בפני לוויין, כמו שכתב הרמב"ם (הל' עדות ו:א), "קיום שטרות מדבריהם כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין", וזה שייך רק לשטרי ממון ולא לגיטין. וע"כ שי' רש"י ג"כ היא שאמירת פ"נ נכתב וב"פ נחתם אפי' לרבא (גיטין ב:) היינו חיוב נפרד וחדש לגט המובא במדינת הים וכו' ואינה מפאת דין שטרות בעלמא ושום חיוב קיום

בהן. (ועי' ברשב"ם בב"ב קע. ד"ה אין צורך לקיימו, שכתב [גבי שטרי ממון בסוגיא התם] "החמירו חכמים להצטרך קיום היכא דמערערי עליה", דהיינו דס"ל שבלי ערעור, שטרא בעלמא לא בעי קיומא ושטרא מעליא הוי. מיהו לא ס"ל הכי לרש"י, כדמוכחא מדבריו בשבת [עח: ד"ה במודה בשטר שכתבו] ובב"מ [ז. ד"ה כולי עלמא ל"פ דיחלוקו].)

הרי דייקנו דס"ל לתוס' (גיטין ב. ד"ה ואם) שגט שהובא ע"י שליח בא"י הי' צריך קיום (אמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם) אי לאו דאקילו בה רבנן משום עיגונא, כיון שגט הוא שטר גמור ושייכם בו כל דיני שטר. ונ' דס"ל נמי להרמב"ם שגט הוא בגדר שטר, שהרי כתב (הל' גירושין א:טז): חתמו בו שנים ועבר ונתנו לה בינו לבינה או שנמצאו עדי מסירה פסולין הרי זה כשר הואיל ועדים שבו כשרין והרי הגט יוצא מתחת ידה; ע"כ. הגם שפסק הרמב"ם שעדי מסירה כרתי (שם הל' יג והל' טו), חלו הגירושין ע"פ דין מיוחד של שטר עם עדי חתימה בכה"ג דלא הוו עדי מסירה.

אמנם ע"ש ברמב"ם בענין גט שהובא ע"י שליח (ז:א): שליח שהביא גט ממקום למקום בארץ ישראל אע"פ שלא ראה כתיבת הגט ולא ידע מי הם עדיו אלא נתן לו הבעל גט ואמר לו תן גט זה לאשתי הרי זה נותנו לה בפני שנים ואע"פ שאין עדיו ידועין אצלנו ותהיה מגורשת ותנשא בו. עכ"ל. ולהלן בהל"ה כתב: שליח שהביא גט ממקום למקום בחוצה לארץ או מארץ ישראל לחוצה לארץ או מחוצה לארץ לארץ ישראל... הרי זה אומר בפני שנים בפני נכתב ובפני נחתם; ע"כ. הא פליג הרמב"ם אשי' התוס', דלא ס"ל להרמב"ם שהמביא גט אפי' בא"י הי' צריך לקיימו (ע"י אמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם) אי לאו דאקילו בה רבנן משום עיגונא ושפטרו חכמים דווקא שליח המביא גט בא"י מחיוב כללי של אמירה זו, דאי הכי ס"ל להרמב"ם, הוה ל' להתחיל את דבריו שהמביא גט בחו"ל צ"ל ב"פ נכתב וב"פ נחתם (כסדר המשנה בריש גיטין) ורק אח"כ לפרט שהמביא גט בא"י א"צ לומר ב"פ נכתב וב"פ נחתם (שהקילו בו משום תקנת עגונות). פלוגתת תוס' והרמב"ם צ"ב.

ונ' דתליא פלוגתתייהו על מהות דין שטר, כדיתבאר בס"ד.

הרי הוכיח מרן הגר"ח הלוי זצ"ל (בספר – הל' עדות ג:ד) ששי' הרמב"ם היא שיש חלות דין מיוחדת של שטר מה"ת רק על שטרי קנין. משא"כ שטרי ראי', שאין להן חלות דין שטר מה"ת אלא מתקנת חכמים, וזהו שכתב הרמב"ם שם: דין תורה שאין מקבלין עדות לא בדיני ממונות ולא בדיני נפשות אלא מפי העדים. שנ' על פי שנים עדים, מפיהם ולא מפי כתב ידן. אבל מדברי סופרים שחותכין דיני ממונות בעדות שבשטר... כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין. ע"כ.

הנה יסוד החילוק בין שטרי קנין לשטרי ראי' הוא במהותן, ששטרי קנין מהותן היא שמהווין חלות (חלות קנין או חלות אישות וכו') - כלומר ששטר קנין הוא חפצא המהווה חלות; אולם שטרי ראי' הן **חפצא של עדות**, שמעידים העדים בכתב על מה שראו. וטעמא דפסולין שטרי ראי' מה"ת לשי' הרמב"ם היינו משום **שהן בעיקרן וביסודן עדות בכתב**, שהריהן חפצא של עדות, וזהו מש"כ "דין תורה שאין מקבלין עדות לא בדיני ממונות ולא בדיני נפשות אלא מפי העדים. שנ' על פי שנים עדים, מפיהם ולא מפי כתב ידן." וטעמא דכשרין שטרי קנין היינו משום שעיקרן ויסודן הוא חלות הקנין או האישות וכדו', **ועדות שבהן הויא סיוע בעלמא לחלות זו ואינה עיקר ויסוד השטר**. סהדווא דשטרי קנין שפיר הויא כמי שנחקרה בב"ד וכשרה מה"ת מפאת היותה חלק של חפצא המהווה חלות, דהיינו שטר קנין. משא"כ שטרי ראי', שכל גופן ועיקרן הוא עדות (וזהו מה שכתב הרמב"ם, "אבל מדברי סופרים שחותכין דיני ממונות בעדות שבשטר", שעיקרו של שטר ראי' הוא עדותו), וע"כ פסולין מה"ת משום דינא דלא מפי כתבם. כך נ' שי' הרמב"ם.

אולם עי' בתוס' (כתובות כ: ד"ה ור' יוחנן אומר): ויש לומר דלא חשיב שטר אלא כשעשוי מדעת שניהם... אבל הכא שכותב עדותו שלא מדעת הלוא לא חשיב שטרא... ועוד אומר ר"י דלא בעינן דעת שניהם והכא היה יכול להביא שטרו אם היה כתוב כתיקון שטרות אבל הכא מייירי שאינו כתוב כסדר השטר אלא זכרון

דברים בעלמא... ע"כ. מוכח מהמשך דברי התוס' (ומתוס' הרא"ש שם ד"ה כותב אדם) שדבריהם בענין שטר העשוי מדעת שניהם לא נאמרו דווקא בנוגע לשטר קנין או לשטר המהווה חלות, אלא כולל ג"כ שטרי ראי' – דהיינו דס"ל לתוס' דשפיר אית לשטרי ראי' חלות דין שטר לגמרי אם נכתבים מדעת שניהם או כתיקון שטרות. (ועי' בדברי הגר"ח הלוי בקטע המובא לעיל [בפסקה ד], שפירט שדעת המתחייב ושטרי קנין הריהו ב' דברים בפני עצמן. והכי מוכח להדיא בבעל המאור [יבמות ט. בדהרי"ף], שכתב דליכא פסולא דמפיהם ולא מפ"כ כשנכתב שטר מדעת המתחייב, וביאר שלכן שטר הלואה הנכתב ע"י העדים בצווי הלואה כשר. והרי שטרי הלואה הם שטרי ראי' ולא שטרי קנין, וכשרים כשנכתבים מדעת המתחייב.)

יוצא פלוגתא רבתא גבי מהותו ועצמותו של שטר מה"ת. הרמב"ם ס"ל דעצם ומהות דין שטר (מה"ת) היינו **חפצא המהווה חלות** (חלות קנין או חלות אישות וכדו'), ותוס' ס"ל דעצם ומהות דין שטר היינו **עדות** (הכתובה מדעת שניהם או כתיקון סדר שטרות). (ומוכחא דס"ל נמי להרי"ף ולבעל המאור [יבמות שם בדהרי"ף] דכל עצם ומהות דין שטר היינו עדות.)

ונפקא מינה גבי גט בכה"ג דערער הבעל והגט לא נתקיים, שפסק הרמב"ם (הל" גירושין ז:ב): תצא והולד ממזר שהרי אינה מגורשת. ע"כ. אולם הביא הרב המגיד (שם) דעה שהיא מגורשת מספק, והכי נמי משמע דס"ל להרמ"ך (שם) שתהא מגורשת לכל הפחות מספק, משום שקיום שטרות רק דרבנן והרי יש כאן עדים החתומים על הגט שנעשו כמי שנחקרה עדותן בב"ד, והיאך יבטל הבעל בוודאות עדות זו שהיא כמי שנחקרה בב"ד. ונ"ל דפליגי ביסוד דין שטר, ע"פ הנתב': הרמב"ם ס"ל דיסוד דין שטר היינו חפצא המהווה חלות, והעדים הם רק מסייעים לדבר, וכיון ששטר (גט בעניינינו) נתהווה מצווי ומכח הבעל, יכול לערער שמזויף הוא ולבטלו. מיהו ס"ל להרמ"ך דיסוד שטר הוא העדות, ואינה טפילה לתפקיד השטר דהיינו החלות שמהווה, וא"כ אין הבעל יכול לבטל לגמרי ע"י ערעור, שהרי מכחיש הוא את חפצא של עדות שנחקרה בב"ד.

השתא דאתינן להכי שפיר מתבאר פלוגתת תוס' והרמב"ם גבי קיום (אמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם) לגט המובא בא". קיום הוא דין בעדות, שמקיימין את חתימות העדים ע"י הכרתן או ע"י השוואת חתימות עדי השטר לחתימות אחרות של העדים. להכי ס"ל לתוס' **דכל שטרות (בכללן גיטין) בעו קיומא** (אא"כ לא שייך ערעור), שהרי עיקר ויסוד של חלות כל דין שטר לשי' התוס' הוא **העדות**, וקיום הוא דין בעדות. ואי לאו משום עיגונא הוו גיטין המובאין בא"י נמי בעו קיומא, שהרי עיקרן ויסודן הוא העדות שבהן. מיהו, כיון דס"ל להרמב"ם שעיקר ויסוד שטר קנין הוא חפצא המהווה חלות ולא חפצא של עדות, נמצא שאין שטרי קנין, בכללן גיטין, צריכין קיום (אא"כ יש ערעור). הכי מוכחא להדיא בדברי הרמב"ם:

הרי כתב הרמב"ם בהל" עדות (ו:א) - כבר ביארנו שקיום שטרות מדבריהם **כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין**. ע"כ. ולעיל שם (ג:ד) כתב: אבל מדברי סופרים שחותכין דיני ממונות בעדות שבשטר אף על פי שאין העדים קיימים **כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין**. ע"כ; והוכיח הגר"ח הלוי דמיירי הרמב"ם התם (ג:ד) בשטרי ראי', כדנתב' לעיל. הא חזינן להדיא מהשוואת לש' הרמב"ם דס"ל דקיומא, דתקינן רבנן כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין, שייך דווקא לשטרי ראי', "שחותכין דיני ממונות בעדות שבשטר (דהיינו שטר ראי')... **כדי שלא תנעול דלת בפני לוויין**". יסוד שטרי ראי', בניגוד לשטרי קנין, הוא עדותן, שהרי כל דין ופעולה של שטרי ראי' הוא עדות על חוב. להכי שפיר ס"ל להרמב"ם דשטרי ראי' בעו קיומא ולא שטרי קנין, משום שרק שטרי ראי' הן עדות ביסודן, וקיום הוא דין בעדות. ולכן משתמש הרמב"ם בלש' א' בביאור דין שטרי ראי' ודין קיום, דהא ס"ל דבעינן קיומא לשטרי ראי' דווקא (אא"כ יש ערעור) משום דיסודן הוא עדות על חוב.

והכי מוכחא נמי להלן בהל" גיטין (ז:כד) בענין גט שנתן הבעל לאשתו בלי שליח: נתן לה גיטה והרי הגט יוצא מתחת ידה אינה צריכה לומר כלום והרי היא בחזקת מגורשת הואיל וגט שבידה כתוב כהלכתו

והעדים חתומים עליו. ואע"פ שאין אנו מכירין כתב העדים ולא נתקיים אין חוששין לה שמא זייפה אותו שהרי אינה מקלקלת על עצמה. ועוד שהעדים החתומים על הגט הרי הן כמי שנחקרה עדותן בבית דין עד שיהא שם מערער. לפיכך נעמיד הגט בחזקתו ותנשא ואין חוששין שמא ימצא מזויף... ע"כ. הנה אפי' לכתחילה א"צ קיום ותנשא - והיינו משום דס"ל להרמב"ם דשטרי ראי' גרידא בעו קיומא, שהרי רק שטרי ראי' עיקרן ויסודן הוא עדות, וקיום הוא דין בעדות, אבל שטרי קנין, בככלן גיטין, לא בעו קיומא אא"כ יש ערעור, שהרי עיקר ויסוד שטר קנין הוא חפצא המהווה חלות ולא חפצא של עדות.

נפקא מהא פלוגתא רבתא גבי אמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם לשי' רבא. כיון דס"ל לתוס' דכל שטרות בעו קיומא (אא"כ לא שייך ערעור), בע"כ נמי ס"ל דאמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם אינו חיוב חדש, דהא לעלמא הוו בעו גיטין קיומא, אלא שהקילו חכמינו בגיטין משום עיגונא ותיקנו קיום של אמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם ע"י אחד לבד, ואפילו ע"י אשה וע"י בעל דבר, כיון דמידק דייק. לתוס', אמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם היא המשך חיוב קיום שטרות מקדם. מיהו פליג הרמב"ם וס"ל דאמירת ב"פ נכתב וב"פ נחתם היא תקנה חדשה ונפרדת לגמרי, שמא יבוא הבעל ויערער על גט שהובא ממדה"י ולא יהיו עדים מצויין לקיימו, וחוף מזה לא בעו גיטין קיומא אא"כ ערער הבעל, דהא ס"ל דשטרי קנין לא בעו קיומא אא"כ יש ערעור.

הרי פי' רש"י (גיטין ג. ד"ה אטו הכא) בדעת רבא שמועילה אמירת ידעתי (שאלו חתימות העדים) תחת אמירת ב"פ נחתם. מיהו, פליגי עלי' התוס' (שם ד"ה אטו כי אמרי) והרמב"ם (הל' גירושין ז:ז) וס"ל דמהניא אמירת ידענו ע"י ב' עדים ולא מהניא אמירת ידעתי ע"י ע"א. הנה פי' התוס' (שם ד"ה הכא): "אבל ידעתי אין מועיל וטעמא דכשאמר בפ"נ ונחתם דייק טפי דמרע אנפשיה טובא כשאמר בפני נעשה הכל והוא לא ראה מכשיאמר ידעתי." ונ"ל דפליגי כפי הנתב' לעיל: כיון דס"ל לתוס' ולהרמב"ם דגיטא הוי שטרא, דהיינו שיש לגט חלות מיוחדת של שטר, יש לבעל שם של בעל השטר. (עי' בחידושי הגרי"ז, הל' גירושין, שהובא לעיל.) שם בעל השטר מיוסד על היות הוית השטר בידו ומכוחו של הבעל - שהרי נתהווה השטר ע"פ רצונו וצויו - ולכן אם טוען הבעל שהגט מזויף, יכול לפוסלו מפאת היותו בעל השטר, אא"כ יש ב' עדים המקיימים את הגט, או יש בירור מעולה ביותר ע"י עד א' המעיד שראה בעיניו את מעשה כתיבת וחתימת הגט ואומר ב"פ נכתב וב"פ נחתם כדי לקיימו, דבהכי מירתת טפי מלשקר ומידק דייק במילתא טפי. להכי ס"ל לתוס' ולהרמב"ם דלא מהני ידעתי, דלא מידק דייק סהדא טובא כדרגה של אמירת ב"פ נחתם, ורק ב"פ נחתם מועיל נגד טענה חזקה מאד של הבעל, הבא מכח היותו בעל השטר. מיהו כיון דס"ל לרש"י דלית לבעל שם של בעל השטר, שהרי סובר רש"י שלא חידשה תורה חלות ודין חדש של שטר, וכל נאמנות הבעל לערער באה רק מפאת ידיעה מעולה שלו אם צוה על חתימת הגט והבאתו - ויכולתו להוות את הגט רק מאפשרת נאמנות זו, שאין לפוסלו בתורת נוגע בדבר - די בעד א' האומר ידעתי, שיותר טוב ועדיף הוא מעד א' בדברים אחרים, דמידק דייק שהחתימות כשרות, שהרי נותן את הגט בפני ב' או ג' וירא ומדקדק מאד שדבריו יהיו אמת. (עי' ש"ש בגמ' בענין מידק דייק. יוצא שתוס' והרמב"ם ס"ל דמידק דייק נוגע לראיית המעשה, כמדויק ברמב"ם שם, ושרש"י סובר שנוגע לידיעת העד שאין השטר מזויף, ולא דווקא שראה את המעשה, כמשמעות דברי רש"י בסוגיא [ג. ד"ה מעיקרא מידק דייק].)

נפיק דס"ל לרש"י שכח ערעור הבעל בגט הוא דין נאמנות, וס"ל לתוס' ולהרמב"ם שהוא דין של בידו ומכוחו מפאת היות לו שם בעל השטר.